

Harvinaisia kipuongelmia

Waldman S D. Atlas of Uncommon Pain Syndromes. Elsevier / Saunders 2008, 2nd edition. ISBN-13: 9781416052845. 320 sivua. Hinta 139,-

Kirja on toinen painos Steven Waldmanin kirjoittamasta teoksesta, joka käsittelee harvinaisia kiputiloja. Ensimmäisen painoksen ilmestyttyä kirjoittaja sai yli sata yhteydenottoa kollegoilta kipuongelmista, joita kirjassa ei ollut käsitelty. Näistä kirjoittaja kelpuutti toiseen painokseen mukaan 31.

Kirjassa kuvataan yhteensä 102 harvinaista kiputilaa anatomisen paikan mukaan päästä varpaisiin jaoteltuna. Kirjoittaja ei paljasta, minkälaisin kriteerein hän pitää kiputilaa harvinaisena. Mukaan on kelpuutettu useita kiputiloja, jotka eivät kivunhoitolääketieteen tai anestesiologian näkökulmasta suinkaan ole harvinaisia, kuten postmastektomia-oireyhtymä, postpunktionaalinen päänsärky tai Mortonin metatarsalgia. Toisaalta kirjassa kuvataan myös sellaisia kiputiloja, joita itse en kliinisessä työssä ole kohdannut tai osannut tunnistaa. Tällaisia ovat mm. olkapään seudun Parsonage-Turnerin syndrooma, sekä coxsackievirusinfektioon liittyvä rintakehän kiputila Devil's grip.

Jokaisen kappaleen rakenne noudattelee samaa kaavaa: kliininen kuva, oireet ja löydökset, erotusdiagnoosiikka, testaus, hoito, komplikaatiot ja kompastuskivet sekä muusta tekstistä erottuva lyhyt yhteenveto. Kuvat ovat suuria ja värikkäitä ja niille on annettu paljon sivutilaa – onhan kyseessä atlas. Mukana on myös paljon TT- ja MRI-kuvia. Jokaisessa kappaleessa on myös mainittu kyseisen kiputilan ICD 9 -koodi, josta ei ole suomalaiselle kliinikolle iloa.

Mielestäni parasta antia kirjassa on se, että se

voi auttaa kliinikkoa tunnistamaan sellaisia kiputiloja, joita työssä harvemmin tapaa. Kiputilan kliininen kuva, oireet ja löydökset ovat tekstistä helposti hahmotettavissa, ja kuvat toimivat tekstin tukena. Kirjoittajan viitekehys on kuitenkin hyvin biomekaaninen ja hoito-ohjeet ovat suppeat ja ka-pea-alaiset, eikä niiden tueksi ole esitetty viitteitä. Tekstissä on paljon toistoa – useiden tuki- ja liikuntaelinkiputilojen hoito-ohjeet ovat sanasta sanaan identtiset.

Merkittävänä puutteena pidän myös sitä, että CRPS ei ole ansainnut kirjassa omaa lukua. Oireyhtymä on ohitettu muutamalla yksittäisellä lauseella lähinnä ranteen ja käden kiputiloja kuvailevassa osiossa. Kirjaan ei ole otettu mukaan myöskään yhtään psykiatrista kipudiagnoosia. Ne ovat kliinisessä työssä harvinaisia ja niiden tunnistaminen on kliinikolle haasteellista. Siksi mukaan ottaminen tähän teokseen olisi ehkä puolustanut paikkaansa. Ymmärrän toisaalta hyvin kirjoittajan näkökulmaa – kyseessä on atlas, kuvateos, ja pään ”sisäisiä” tapahtumia on tunnetusti hyvin vaikea piirroksin kuvata. Kirja saattaa olla hyödyllinen erityisesti kollegoille, jotka tekevät kivun diagnostiikkaa muualla kuin kivunhoitoon perehtyneessä yksikössä. Kipulääkärin kirjajhyllässä se jäänee kuitenkin harvakseltaan selailtavaksi. □

Nora Hagelberg
LT, erikoislääkäri
Kipupoliiklinikka, ATEK, TYKS
nora.hagelberg[at]tyks.fi